

2018-04-19

Diarienummer: Ä 2018-175

Finansdepartementet

Remiss av slutbetänkandet reboot – omstart för den digitala förvaltningen (SOU 2017:114)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Tillväxtverket har också i uppdrag att vara utvecklingsmyndighet för arbetet att skapa enkla digitala myndighetskontakter för företag.

Utredningen avhandlar frågor som är viktiga för Tillväxtverkets arbete med att förenkla för företag. Det gäller exempelvis bättre förutsättningar för samverkan och tilliten till svensk e-legitimation. Tillväxtverket har också aktivt deltagit i utvecklingen av Mina meddelanden, infrastrukturen för EIDAS.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter:

Sammanfattning

- Tillväxtverket tillstyrker förslaget att statliga myndigheter får samverka utanför sina vanliga verksamhetsområden då det gäller digitalisering.
- Tillväxtverket vill betona att det är viktigt med så enhetliga modeller för styrning som möjligt och att Myndigheten för digital förvaltning får tillräckliga resurser för detta ändamål men även för att stötta ett utvecklingsinriktat arbetssätt där samverkan är en central del.
- Tillväxtverket stödjer utredningens förslag att regeringen inleder ett arbete med att samordna och strukturera regleringen inom informationssäkerhetsområdet.
- Tillväxtverket anser att inget ansvar bör flyttas över från MSB till Myndigheten för digitalisering vad gäller nyckeltal för informationssäkerhet.
- Tillväxtverket anser att förslaget om att ta fram rättsliga krav för ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete är rimligt.
- Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag att grundidentifieringen bör vara en statlig uppgift.
- Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag om valfrihetssystem.
- Tillväxtverket tillstyrker förslaget om att staten bör utfärda en elektronisk

identitetshandling.

- Tillväxtverket anser att utredningens underlag pekar på att ett statligt eID behöver finnas i en mobil version.
- Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag att anmäla den föreslagna svenska elektroniska identitetshandlingen till EU.
- Tillväxtverket instämmer i utredningens bedömning att utländska godkända elektroniska identitetshandlingar ska erkännas när det enligt svensk rätt eller den offentliga myndighetens administrativa förfaranden krävs en elektronisk identitetshandling för att få åtkomst till en e-tjänst som tillhandahålls av den offentliga myndigheten.
- Tillväxtverket anser att utredningens saknar grund för sin bedömning om att erkännandet av utländska elektroniska identitetshandlingar ska avse identifieringen men inte den slutliga åtkomsten till e-tjänsten.
- Tillväxtverket avstyrker utredningens förslag till en lag om infrastruktur för digital post.
- Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag att privata utförare av kommunala angelägenheter ska få ansluta sig som avsändande i infrastrukturen för Mina meddelanden.
- Tillväxtverket instämmer i utredningens förslag att regeringen får besluta att även företag och organisationer som utför en uppgift av allmänt intresse också kan få ansluta sig som avsändare i infrastrukturen för Mina meddelanden.

Effektiv styrning (kap 5-8)

Tillväxtverket ställer sig bakom utredningens övergripande analys att myndigheterna behöver ha stöd i rättsordningen för sina åtgärder samtidigt som det behöver finnas möjlighet för myndigheter att ta initiativ och vid behov samverka även utanför sina vanliga verksamhetsområden.

Tillväxtverket tillstyrker förslaget att statliga myndigheter får samverka utanför sina vanliga verksamhetsområden då det gäller digitalisering. Tillväxtverkets erfarenhet från arbetet med till exempel verksamt.se, Mina meddelanden och EIDAS är just att möjligheten att verka i gränzonen eller utanför det vanliga verksamhetsområdet kan vara avgörande för att skapa de möjligheter och synergier som behövs för en innovativ och behovsdriven verksamhetsutveckling. Samtidigt är det viktigt att inblandade aktörer har tydliga roller och avgränsningar samt god kunskap om när och till vem olika frågor ska överlämnas. Förslaget om att utveckla en mer institutionaliserad frivillig samverkan är därför något som Tillväxtverket också ser positivt på.

Tillväxtverket instämmer i utredningens bedömning att en "strikt" enhetlig modell för

att styra samtliga nuvarande och framtida nationella digitala tjänster på samma sätt skulle bli alltför stelbent och därmed ineffektiv. Samtidigt pekar utredningen på olika styrinstrument, till exempel en IT-arkitektur på "koncernnivå" och en förbättrad/snabbare beslutsprocess i regeringskansliet. Eftersom förändringstakten i digitaliseringen går snabbare och snabbare blir det därför ändå viktigt med så enhetliga modeller för styrning som möjligt. Utredningen lämnar i stor utsträckning denna fråga vidare till Myndigheten för digital förvaltning. Tillväxtverket vill därför betona betydelsen av att myndigheten ges tillräckliga resurser och möjligheter till flexibilitet för att möta detta behov av utvecklad styrning samt att främja ett utvecklingsinriktat synsätt där samverkan är en central del i arbetet.

Informationssäkerhet (kap 9)

Tillväxtverket instämmer i att olika typer av brister i informationssäkerhet, även mindre sådana, kan få allvarliga konsekvenser för hela samhället och då självklart även för företag. Eftersom vi kan förvänta oss ännu mer av samverkan och beroenden mellan olika aktörer stödjer Tillväxtverket utredningens förslag att regeringen inleder ett arbete med att samordna och strukturera reglering inom informationssäkerhetsområdet.

Att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att ta fram och mäta nyckeltal kan vara rimligt, givet att det handlar om en samlad mätning av olika aspekter i digitaliseringen. Eftersom området är komplext och det är flera aktörer som kommer att kunna få nytta av nyckeltalen är det viktigt att myndigheten utformar nyckeltalen i samverkan med andra aktörer, främst MSB. Det bör i sammanhanget betonas att det inte bör flyttas något ansvar för informationssäkerhetsfrågor från MSB till den nya myndigheten, eftersom ett splittrat ansvar sannolikt inverkar negativt på den samlade informationssäkerheten.

Förslaget om att ta fram rättsliga krav för ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete som omfattar samtliga offentliga myndigheter förefaller också rimligt då en likartad reglering torde underlätta samverkansarbetet mellan myndigheter och med privata aktörer.

eID (kap 10-15)

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag att grundidentifieringen bör vara en statlig uppgift. Den genomgång utredningen gjort av nuläget för identifiering visar på ett tydligt behov av att öka säkerheten i processen för grundidentifiering genom att staten får ett tydligt ansvar.

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag om valfrihetssystem. Valfrihetssystem är den lösning som är mest ändamålsenlig och långsiktig för att över tid anskaffa funktion för identitetskontroll. Lösningen gör det möjligt att skapa enhetliga villkor och löpande ansluta både leverantörer och offentliga myndigheter. Eftersom den gör det möjligt att ha avtal med flera leverantörer samtidigt tillgodoses användarens behov att själv kunna välja vilken elektronisk identitetshandling som den vill använda.

Tillväxtverket tillstyrker förslaget om att staten bör utfärda en elektronisk

identitetshandling. Förslaget är baserat på tydliga behov som emellertid pekar på att ett statligt eID även behöver finnas i en mobil version. Enligt Tillväxtverkets uppfattning har utredningen inte lagt fram tillräckliga underlag som stöd för slutsatsen att ett statligt mobilt eID skulle hämma konkurrens och innovation i den utsträckning som utredningen förespeglar. Utredningen för heller inga resonemang om kostnaderna för att bygga upp en fullskalig lösning för ett statligt eID som i praktiken kommer att användas i väldigt låg utsträckning på grund av att den inte finns tillgänglig i en mobil version.

Eftersom det just nu endast är den statliga elektroniska identitetshandlingen som förslås anmälas till EU för användning i andra EU/EES-länder enligt eIDAS förordningen, blir avsaknaden av ett statligt mobilt eID begränsande för de användare som använder e-tjänster i andra EU/EES länder. Ur ett tekniskt och säkerhetsmässigt perspektiv finns också risker med att bygga upp en lösning som används i liten utsträckning och därför sällan eller aldrig utsätts för de påfrestningar som uppstår vid full last.

eIDAS (kap 16-20)

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag att anmäla den föreslagna svenska elektroniska identitetshandlingen till EU. Tillväxtverket instämmer i utredningens bedömning att utländska godkända elektroniska identitetshandlingar ska erkännas när det enligt svensk rätt eller den offentliga myndighetens administrativa förfaranden krävs en elektronisk identitetshandling för att få åtkomst till en e-tjänst som tillhandahålls av den offentliga myndigheten.

Utredningens bedömning att erkännandet ska avse identifieringen men inte den slutliga åtkomsten till e-tjänsten vilar däremot på osäker grund. I de pågående förhandlingarna om ett "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning" finns paragrafer med den eventuella innebörden att för ett utpekad antal förfaranden (e-tjänster inom olika områden) ska dessa vara "fully online". Det vill säga användare från andra EU länder ska via systemet med eIDAS noder kunna logga in i dessa e-tjänster i andra EU länder och utföra dessa e-tjänster.

För närvarande finns ingen fastställd definition av vad som menas med "fully online", men utifrån EU:s digitala agenda råder ingen tvekan om att ambitionen är att e-tjänsterna ska gå att utföra fullt ut för att därigenom bidra till ökad rörlighet. Tillväxtverket anser att Sverige bör ha en hög ambition inom detta område, inte minst för att göra Sverige attraktivare för investeringar och företagande från andra EU länder. Samtidigt är det rimligt att tillgängliggöra olika e-tjänster "fully online" utifrån faktiska behov och i en iterativ process där offentlig sektor bygger upp kunskap om vilken information, hjälptjänster, etc. som är viktig för utländska användare.

Mina meddelanden (kap 21)

Tillväxtverket avstyrker utredningens förslag till en lag om infrastruktur för digital post. Förslaget är alltför detaljerat och riskerar därför att hämma den utveckling som är viktigt för att förenkla för företag och medborgare. Det gäller exempelvis avgränsningar

om vem som får ansluta sig och olika förfaranden inom infrastrukturen.

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag att även privata utförare av kommunala angelägenheter ska få ansluta sig som avsändare i infrastrukturen för Mina meddelanden.

Tillväxtverket instämmer i utredningens förslag att regeringen får besluta att även företag och organisationer som utför en uppgift av allmänt intresse också kan få ansluta sig som avsändare i infrastrukturen för Mina meddelanden.

Övrigt

Utredningen skriver i kap 3.3 följande;

”På förslag från EU-kommissionen väntas under hösten 2018 beslutas om ett förslag till en gemensam europeisk myndighetsportal. Portalen riktar sig till individer och företag och ska innehålla länkar till nationella myndigheter.¹³ Detta kan medföra att frågan om en nationell portal i Sverige får en ny aktualitet.”

Tillväxtverket har sedan 2017 bistått Regeringskansliet i förhandlingarna om kommissionens förslag till förordning för om inrättande av en gemensam digital ingång (Com 256). Såvitt Tillväxtverket kan se finns vare sig skrivningar i konsekvensanalyser eller i det aktuella förslaget till förordning som skulle kräva EN nationell portal. Tvärtom uppfattar Tillväxtverket att kommissionen är tydlig med att det är varje lands egna förutsättningar och beslut som avgör hur information och e-tjänster organiseras på nationell nivå.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Magnus Lundsten har varit föredragande. I handläggningen har också avdelningschef Anna Johansson, enhetschef Nicklas Larsson, Lena Carlsson, Kristina Lindskog och Gunnar Wennerholm deltagit.

Gunilla Nordlöf

Magnus Lundsten